

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

V Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»

22 травня 2025 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073:001.891

C91

**Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26 червня 2025 року)**

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2025 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. політ. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025. 121 с.

22 травня 2025 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено V Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти.

До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії та права.

Таргоніна Марія	ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА БЕЗПЕКОВІ ДИЛЕМИ ПРАКТИКИ МЕЙНСТРИМІНГУ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ	55
Телелим Ірина	ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ І ТРАНСФОРМАЦІЯ ІДЕНТИЧНОСТІ: СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	59
Чекмарьова Лариса Батяла Анна	ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕІНТЕГРАЦІЇ ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ПІСЛЯ ЇХ ЗВІЛЬНЕННЯ: НАЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	65
Швець Світлана Семенов Євген	СОЦІАЛЬНІ МЕДІА В ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙНАХ: МЕХАНІЗМИ ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОТИДІЇ	70

НАПРЯМ 2

СУЧАСНІ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Беженар Яків	ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	75
Брик Денис	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІДЕОЛОГІЙ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	79
Бутирін Євген Ляшенко Софія	ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У РОЗВ'ЯЗАННІ ПРОБЛЕМИ АЛКОГОЛІЗМУ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ З БОКУ РФ ТА ВВЕДЕННЯ ПРАВОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ	84
Волковинська Валерія	ПАТРІОТИЗМ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	89
Левенець Михайло	МОЛОДІЖНІ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ: ВІДНОВЛЕННЯ, ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА	94

4. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.201 2024 № 1706-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 1. Ст. 1.
5. Venice Commission. *Guidelines on Holding Elections in Post-Conflict or Crisis Situations*. CDL-AD(2024)0XX. 2024.
6. Громадянська мережа ОПОРА. *Міжнародний досвід голосування за кордоном та його застосовність для України*. Київ: ОПОРА, 2025. 70 с.
7. IFES Ukraine. *Alternative Voting Methods: Potential Solutions and Risks for Post-War Ukraine*. Policy Paper. Kyiv: IFES. 2024 40 p.

ПРАКТИКИ ГЕНДЕРНОГО МЕЙНСТРИМІНГУ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ

Марія ТАРГОНІНА

магістрантка 1 курсу магістратури спеціальності 052 «Політологія»

Університет Ушинського, м. Одеса

Науковий керівник:

Ганна МУЗИЧЕНКО,

доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи

Університет Ушинського, м. Одеса

Гендерна рівність є фундаментальним правом людини та одним із ключових критеріїв демократичного врядування. Водночас стійка нерівність між чоловіками та жінками щодо наслідків прийняття політичних рішень залишається серйозною проблемою для систем управління в усьому світі. У відповідь на цю проблему гендерний мейнстрімінг, поступово став популярною стратегією. Після Четвертої Всесвітньої конференції ООН з питань жінок у Пекіні, яка офіційно визнала цю систему, багато країн інституціоналізували її, хоча дотепер її масштаби та ефективність залишаються неоднаковими [8, с.170].

Перед розглядом імплементації гендерного мейнстримінгу в систему публічного управління України, на нашу думку, варто детальніше розкрити визначення представленого феномену. У погоджених висновках Економічної і Соціальної Ради ООН гендерний мейнстримінг було визначено як: «Процес оцінки наслідків для жінок і чоловіків будь-яких запланованих дій, включаючи законодавство, політики чи програми, в усіх сферах і на всіх рівнях. Це стратегія, спрямована на те, щоб у процесі розробки, впровадження, моніторингу та оцінки політик і програм у політичній, економічній та суспільній сферах повною мірою враховувалися інтереси й досвід як жінок, так і чоловіків, аби обидві статі мали рівні вигоди, а нерівність не відтворювалася. Кінцева мета — досягнення гендерної рівності»[7]. Дане формулювання можна вважати репрезентативним, оскільки воно всебічно розкриває зміст поняття «гендерний мейнстримінг».

Гендерний мейнстримінг у системі публічного управління України проходить поступову трансформацію — від декларативного впровадження до часткової інституціоналізації в межах цифрових реформ і бюджетного планування. У контексті міжнародних зобов'язань, зокрема в межах євроінтеграційного курсу та виконання Цілей сталого розвитку, Україна почала впроваджувати механізми врахування гендерної проблематики в політичному процесі.

На сьогодні в Україні спостерігається поступова інституціоналізація гендерної політики, що знаходить відображення у створенні спеціалізованих механізмів та гармонізації національного законодавства з метою протидії дискримінації та забезпечення рівних прав і можливостей. Зокрема, у секторі безпеки відбулися суттєві зрушення, на початку весни 2025 р. стало відомо, що у Збройних силах України запроваджено посаду радниці з гендерних питань, нею стала громадська діячка Оксана Григор'єва, яка тепер відповідає за координацію гендерної політики та формування відповідної інституційної стратегії [3].

Важливим кроком у напрямі гендерної політики стало також запровадження посади Урядового уповноваженого з питань гендерної політики, на яку покладено

завдання з координації заходів, спрямованих на реалізацію державної політики у сфері рівності [6]. Доповненням до цієї інституційної архітектури є створення Комісії з координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків [5].

Окрім цього, в рамках реалізації національної гендерної політики в Україні важливу роль відіграє Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року, а також операційний план її реалізації на 2022–2024 роки, які визначають ключові напрямки в сфері гендерної рівності. Ці стратегічні документи спрямовані на інтеграцію гендерного підходу в усі сфери державного управління, а також на забезпечення рівного доступу до ресурсів і можливостей для жінок та чоловіків. Водночас, стратегія акцентує увагу на необхідності подолання гендерних стереотипів і дискримінації в суспільстві, що є важливим кроком на шляху до забезпечення справедливості та рівноправ'я для обох статей [4].

Попри формальну наявність нормативно-правового забезпечення, імплементація гендерного мейнстрімінгу в Україні значною мірою ускладнюється низкою структурних, політичних та соціокультурних чинників. Насамперед варто відзначити фрагментарність і непослідовність у реалізації відповідних політик, що проявляється у відсутності сталих міжінституційних механізмів координації та системного підходу до інтеграції гендерної проблематики в управлінські процеси. Не дивлячись на активне використання риторики рівних прав і можливостей у політичному дискурсі, практична реалізація таких ініціатив часто залишається декларативною та не підкріплюється належним фінансуванням [2, с.65-66].

Крім того, слабкість інституціоналізованих гендерних механізмів супроводжується дефіцитом фахової експертизи у сфері гендерної політики, зокрема на рівні державної служби. Недостатній рівень обізнаності та професійної підготовки представників органів влади, а також поширеність стереотипних

уявлень про ролі жінок і чоловіків, істотно звужують простір для ефективної трансформації управлінських практик [1].

Отже, є підстави зробити такий висновок: попри наявність певних досягнень у нормативно-правовому та організаційному аспектах, імплементація практик гендерного мейнстримінгу в Україні наразі стикається з багатовимірними викликами, подолання яких вимагає не лише політичної волі, а й розбудови ефективного інституційного механізму, підвищення професійної обізнаності на всіх рівнях влади та активізації зусиль громадянського суспільства. В даному випадку важливо забезпечити сталість зусиль шляхом інтеграції гендерного підходу в усі етапи формування та реалізації політики, починаючи від стратегічного планування до оцінки впливу.

Список використаних джерел:

1. Кузьменко Л. Катерина Левченко: євроінтеграційні процеси – дуже серйозний каталізатор гендерної політики. *Повага*. URL: <https://longread.povaha.org.ua/kateryna-levchenko-yevrointegratsijni-protsesy-duzhe-serjoznyj-katalizator-gendernoyi-polityky/> (дата звернення: 06.05.2025).
2. Лопес-Труссар Т. К., Магдюк Л. Просування гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок в Україні через ефективну співпрацю в цілях розвитку та фінансування. Орг. Об'єдн. Націй з питань гендер. рівності та розширення прав і можливостей жінок (ООН Жінки), 2021. 90 с. URL: <https://ukraine.unwomen.org/sites/default/files/Field%20Office%20ECA/Attachments/Publications/2021/4/Advancing%20gender%20equality%20and%20womens%20empowerment%20in%20Ukraine%20UKR.pdf> (дата звернення: 06.05.2025).
3. Матіюк О. У Збройних силах України призначили радницю з гендерних питань. *Шпальта*. URL: <https://shpalta.media/2025/03/07/u-zbrojnix-silax-ukraini-priznachili-radnicyu-z-gendernix-pitan/> (дата звернення: 06.05.2025).
4. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження

операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 12.08.2022 № 752-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-p#Text> (дата звернення: 06.05.2025).

5. Про утворення Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Постанова Каб. Міністрів України від 02.09.2020 № 784 : станом на 19 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784-2020-p#Text> (дата звернення: 06.05.2025).

6. Урядовий уповноважений з питань гендерної політики. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/profile/katerina-levchenko> (дата звернення: 06.05.2025).

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ І ТРАНСФОРМАЦІЯ ІДЕНТИЧНОСТІ: СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ірина ТЕЛЕЛИМ,

кандидат політичних наук, доцент кафедри загальноправових дисциплін
ФПФОДР, Одеський державний університет внутрішніх справ

У сучасному світі глобальні виклики – війна, масова міграція, цифровізація, пандемії, зміна міжнародного порядку – впливають не лише на економіку чи політику, але й суттєво трансформують ідентичність суспільства. Україна, що перебуває в умовах повномасштабної війни та глибоких внутрішніх перетворень, особливо чутливо реагує на такі зміни. Формування нової соціальної ідентичності відбувається на тлі втрат, мобілізації, пошуку смислів та переосмислення історичного досвіду.

Каталізатором глибоких трансформацій української національної ідентичності стало повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну у

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-
ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ
ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

V Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених

м. Одеса, 22 травня 2025 року

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо
несуть автори.